

ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ

УДК 343.8:343.244

DOI <https://doi.org/10.32782/ehrlichsjournal-2025-13.09>

ОЛЕНА ЮЩИК

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна

ORCID: 0000-0003-1371-3379

Анотація. Стаття присвячена кримінально-правовим і кримінально-виконавчим аспектам відбування покарання у виді громадських робіт. Під час дослідження проблематики визначено основні проблеми, які виникають під час виконання громадських робіт, серед яких – нормативно-правові прогалини, а також неузгодженість між діяльністю органами призначення й виконання покарання. Визначено, що громадські роботи є альтернативним видом кримінального покарання, яке спрямоване на виправлення особи без ізоляції від суспільства, але при цьому із залученням засудженого до виконання суспільно корисних робіт. Указано на гуманістичний потенціал громадських робіт, що, у свою чергу, сприяє виправленню, ресоціалізації та запобіганню вчиненню нових кримінальних правопорушень засудженого. Звернено увагу на зміни, які внесені до національного законодавства у 2024 році, і проаналізовано нову модель виконання громадських робіт у рамках пілотного проєкту Центру пробації на підставі європейського досвіду, зокрема Нідерландів. Крім того, указано, що за період 2024 року відбулися зміни у виконанні покарання у виді громадських робіт, а саме розширено перелік місць виконання суспільно корисних робіт, зокрема це можуть бути підприємства, установи, організації в межах територіальних громад, міст чи області. Доведено, що ще одним позитивним нововведенням є можливість засудженого за власним бажанням відбувати покарання в період доби до восьми годин. Це сприяє мотивації до своєчасного виконання робіт, пришвидшує ресоціалізацію та полегшує повернення до повноцінного життя. Запропоновано при здійсненні нагляду за виконанням громадських робіт покращити співпрацю й координацію діяльності між органом пробації, територіальними органами Національної поліції України та власниками підприємств, установ, організацій, де виконується покарання. У статті зроблено висновок, що підвищення ефективності виконання громадських робіт можливе через реформування нормативного забезпечення, організацію та забезпечення місць виконання суспільно корисних робіт з урахуванням найкращих зарубіжних практик. Констатовано, що для досягнення мотивації засуджених до виконання громадських робіт необхідно створити належні умови для їх організації на підприємствах, в установах, організаціях, а також забезпечити ефективний нагляд за виконанням громадських робіт, що дасть змогу досягти основну мету покарання – виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так й іншими особами.

Ключові слова: покарання; громадські роботи; виконання покарання у виді громадських робіт; кримінальне право; кримінально-виконавче право; орган пробації; суспільно корисні роботи.

EXECUTION OF A SENTENCE IN THE FORM OF COMMUNITY SERVICE

UDC 343.8:343.244

DOI <https://doi.org/10.32782/ehrlichsjournal-2025-13.09>

OLENA YUSHCHYK

Candidate of Legal Sciences,

Associate Professor at the Department of Criminal Law

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine

ORCID: 0000-0003-1371-3379

Abstract. The article focuses on the criminal law and criminal executive aspects of serving a sentence in the form of community service. In the course of the study of the issue, the author identifies the main problems which arise during the performance of community service, including regulatory and legal gaps, as

well as inconsistency between the activities of the sentencing and enforcement authorities. It is determined that community service is an alternative type of criminal punishment aimed at correcting a person without isolation from society, but at the same time involving the convicted person in performing socially useful work. The author points out the humanistic potential of community service, which in turn contributes to correction, re-socialisation and prevention of new criminal offences committed by a convicted person. The author draws attention to the changes made to national legislation in 2024 and analyses a new model of community service within the framework of the Probation Centre's pilot project based on European experience, in particular, the Netherlands. In addition, it is indicated that during the period of 2024, there were changes in the execution of the sentence in the form of community service, namely, the list of places of community service was expanded, in particular, these may be enterprises, institutions, organisations within territorial communities, cities or regions. It is proved that another positive innovation is the possibility of a convicted person to serve his sentence at his own request during the day for up to eight hours. This promotes motivation to perform work in a timely manner, accelerates resocialisation and facilitates the return to a full life. It is proposed to improve cooperation and coordination of activities between the probation authority, territorial bodies of the National Police of Ukraine and owners of enterprises, institutions and organisations where sentences are served when supervising community service. The article concludes that it is possible to increase the efficiency of community service through reforming the regulatory framework, organisation and provision of places for performing community service with due regard for the best foreign practices. It is stated that in order to achieve motivation of convicts to perform community service, it is necessary to create appropriate conditions for its organisation at enterprises, institutions and organisations, and to ensure effective supervision over the performance of community service, which will allow achieving the main purpose of punishment – correction of convicts, as well as prevention of new criminal offences by both convicts and other persons.

Key words: punishment; community service; execution of punishment in the form of community service; criminal law; criminal executive law; probation authority; community service.

Сьогодні постає питання необхідності реформування системи ефективного виконання альтернативних видів покарань, які не пов'язані з ізоляцією від суспільства, зокрема громадських робіт. Громадські роботи є гуманним покаранням і засобом впливу на засудженого, що сприяє його ресоціалізації без ізоляції від суспільства. Однак під час застосування й виконання цього покарання на практиці виникає низка проблем, які пов'язані із законодавством, нормативно-правовими колізіями, а також прогалинами щодо законодавчого забезпечення виконання та здійснення контролю відповідними органами за ефективністю його виконання. Потребує розширення місць відбування громадських робіт і переліку можливих видів робіт, до яких можуть залучатися засуджені. Крім того, існує проблема ефективної взаємодії між судовою гілкою влади, яка призначає покарання, відповідними органами виконання покарання та структурними підрозділами, які здійснюють контроль за його виконанням. Низька мотивація засуджених до виконання громадських робіт, неналежне створення умов для їх організації на підприємствах, в установах, організаціях, а також неефективний нагляд за виконанням громадських робіт перешкоджають досягненню основної мети покарання – виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так й іншими особами. Тому є потреба детального аналізу національного кримінального та кримінально-виконавчого законодавства щодо порядку виконання громадських робіт, виявлення проблем та окреслення ефективних способів їх вирішення з урахуванням зарубіжного досвіду.

Проблеми застосування й виконання покарання у виді громадських робіт досліджено в наукових працях учених: Ю. В. Бауліна, М. І. Бажанова, І. Г. Богатирьової, І. А. Вартилицької, Н. О. Гуторової, В. М. Дрьоміна, М. І. Мельника, В. Г. Павленко, М. В. Романова, В. О. Ткачової, В. М. Трубнікова, В. І. Тютюгіна, В. В. Сташиса, А. Х. Степанюка, С. І. Халимона.

Метою статті є дослідження кримінальних і кримінально-виконавчих аспектів виконання громадських робіт як одного з видів кримінального покарання, з'ясування й виявлення основних проблем, окреслення змін для покращення реалізації виконання цього покарання, а також формування пропозицій щодо результативності наглядової політики, що підвищить ефективність впливу на засуджених і досягнення мети покарання.

Громадські роботи як вид кримінального покарання належать до основних покарань, які признаються як альтернатива покаранням, пов'язаним з ізоляцією від суспільства. У статті 56 Кримінального кодексу (далі – КК) України зазначено: «Громадські роботи полягають у виконанні засудженим у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування». Громадські роботи встановлюються в розмірі, передбаченому

законодавством, але на підставі визначеного у вироку суду. Усі кримінальні покарання пов'язані з певними обмеженнями засудженого, майнового, особисто або іншого характеру. Але оскільки громадські роботи як вид покарання виконуються за вироком суду, то відповідно до ч. 3 ст. 43 Конституції України, вони не вважаються примусовою працею, використання якої забороняється [5].

Альтернативними покараннями, за національним кримінальним законодавством, є громадські роботи, виправні роботи, штраф та обмеження волі. Найбільша питома вага застосованих альтернативних покарань належить штрафу. Наприклад, аналіз судової практики за 2024 рік демонструє таку статистику: штраф призначений 18094 засудженим, громадські роботи – 3017, обмеження волі – 1404, виправні роботи – 67. Як бачимо, після штрафу друге місце застосування належить громадським роботам [10].

Як уважає В. О. Ткачова, «започаткований в Україні процес поширення практики застосування громадських робіт сприяє скороченню кількості тюремного населення і тим самим спрямовується на розбудову кримінально-виконавчої системи України на засадах, що відповідають міжнародним стандартам поводження із засудженими, серед яких найважливішими є принципи поважання прав і свобод людини та громадянина, а також гуманізму» [11, с. 4].

Побутує думка науковців, що «найбільш критична група неоліків процесу реалізації громадських робіт криється у проблемах визначення місця їх відбування. Цих місць одиниці на окремі ділянки території обслуговування відповідних органів пробації. В населених пунктах з невеликою кількістю жителів (с., смт.) вони, зазвичай, взагалі відсутні, у невеликих містах – одиниці, головним чином місця відбування такого покарання знаходяться лише у містах обласного значення. При тому такі місця – часто державної чи муніципальної форми власності» [12, с. 113–117].

Кримінально-виконавчий кодекс (далі – КВК) України містить окрему главу 8, яка регулює питання виконання покарання у виді громадських робіт. Відповідно до ст. 36 КВК України, покарання у виді громадських робіт, за загальним правилом, відбувається за місцем проживання засудженого, але зміни після 20 листопада 2024 року дозволили відбувати їх в межах міста чи області, у яких він проживає [9].

Така зміна пов'язана з тим, що розширено перелік об'єктів, на яких можуть відбувати покарання засуджені у виді громадських робіт. Такий перелік об'єктів визначає уповноважений орган з питань пробації за погодженням з органами місцевого самоврядування, зокрема передбачається, що засуджені можуть виконувати громадські роботи на підприємствах, в установах, організаціях будь-якої форми власності, крім приватної [9].

Об'єктами для громадських робіт можуть бути підприємства, організації, комунальні господарства міст та об'єкти, котрі підпорядковуються територіальним громадам, сільським (селищним) радам. Як правило, громадські роботи виконуються за місцем проживання правопорушника. Але, залежно від об'єкта відбування покарання, тобто розташування певного підприємства, організації чи установи, засуджені можуть виїжджати за межі міста, але не за межі області.

У 2025 році стартував «пілотний проєкт Центру пробації, який змінює суть громадських робіт як виду покарання. Ідеться про впровадження нової моделі, що базується на європейських підходах і принципах прозорості, ефективності й реальної користі для суспільства» [3].

Відповідно до цього пілотного проєкту, «громадські роботи не повинні полягати лише у прибиранні територій, а й необхідно побудувати чітку, контрольовану систему, в якій кожен учасник – від підприємства до клієнта пробації – діє в межах зрозумілих правил і домовленостей. Центр пробації тепер має повноваження самостійно знаходити підприємства, організації, установи, які потребують працівників, після перевірки укладає договори та направляє засудженого з урахуванням їхніх навичок і досвіду. Такий досвід Центр пробації переймає від виконання громадських робіт у Нідерландах, що надало можливість не лише обмежувати комунальними підприємствами, але й установами, які займаються розвитком інфраструктури. А це позитивно вплине на розвиток благоустрою та інфраструктури територіальних громад та держави в цілому» [3].

Громадські роботи в Нідерландах законодавчо закріплені в 1981 році з метою скорочення застосування короткострокового ув'язнення. Наслідуючи успішний приклад Великої Британії, у восьми юрисдикціях було розпочато експеримент з громадськими роботами для дорослих правопорушників. Щоб переконатися, що «громадські роботи будуть використовуватися як заміна ув'язненню, правила

передбачали, що громадські роботи можуть бути призначені тільки замість передбачуваного безумовного тюремного ув'язнення терміном не більше ніж шість місяців. Передбачалося, що засудження до виконання неоплачуваної роботи замість ув'язнення зменшить навантаження на в'язниці, заощадить кошти та матиме негативний вплив на рецидиви злочинів. Громадські роботи виявилися «популярним» покаранням» [2, р. 1–14]. У 1989 році громадські роботи стали третім основним покаранням за КК Нідерландів [1].

Громадські роботи полягають у виконанні засудженим у вільний від основної роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування. Отже, громадські роботи застосовуються до безробітних, працюючих осіб та осіб, які проходять навчання. Безоплатність є визначальною особливістю громадських робіт. Роботи, які можуть застосовуватися, не повинні бути трудомісткими, з великим фізичним застосуванням і шкодити здоров'ю засудженого (наприклад, прибирання вулиць, парків, скверів, озеленення вулиць, ліквідація снігових заметів, наледів, стихійних сміттєзвалищ, інші роботи щодо благоустрою населеного пункту). Важливо, щоб така робота не принижувала честі й гідності засудженого, не була пов'язана зі шкодою для його життя та здоров'я й не потребувала відповідної професійної кваліфікації. Відповідно до Наказу Міністерства юстиції від 29 січня 2019 року № 272/5, «до громадських робіт не належать роботи, пов'язані з ризиком для життя, відповідно до Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженого Наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 232/10512» [8].

На думку О. В. Ткачової, якщо говорити про громадські роботи, «то в даному разі йдеться не про високооплачувану престижну роботу, що потребує спеціальної кваліфікаційної підготовки, певного рівня знань, навичок, досвіду, урешті-решт, майстерності. Навпаки, громадські роботи найчастіше пов'язані з малокваліфікованою, непрестижною та низькооплачуваною у звичайних умовах роботою, хоча й доцільно враховувати спеціальні навички, які має засуджена особа. Тому потреба у працівниках, які виконуватимуть указані види роботи, буде завжди» [11, с. 4].

Важливим є початок виконання призначеного покарання у виді громадських робіт. Відповідно до ст. 36 КВК України, «судове рішення приводиться до виконання не пізніше десятиденного строку з дня набрання судовим рішенням законної сили або звернення його до виконання» [7]. Але будь-яке покарання не може лише призначатися за вироком суду, є необхідність його виконання та здійснення нагляду відповідними органами. Згідно з ч. 3. ст. 36 КВК України, контроль за виконанням покарання у виді громадських робіт покладається на уповноважений орган з питань пробації. Закон України «Про пробацію» (п. 4 ч. 1 ст. 2) визначає, що «орган пробації – центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері пробації» [4]. Орган пробації здійснює такі види діяльності, як досудова пробація, наглядова пробація та пенітенціарна пробація. Саме наглядова пробація передбачає комплекс «наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт» [4].

Обов'язки, які виконує уповноважений орган з питань пробації, перераховано в ч. 5 ст. 36 КВК України (зі змінами та доповненнями): «веде облік засуджених до покарання у виді громадських робіт; роз'яснює засудженим порядок та умови відбування покарання; здійснює контроль за додержанням засудженими порядку та умов відбування покарання у виді громадських робіт; здійснює контроль за додержанням судового рішення власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом за місцем роботи засудженого; вживає заходів з припинення порушень судових рішень; веде сумарний облік відпрацьованого засудженим часу; вживає першочергових заходів з виявлення засуджених, місцезнаходження яких невідоме; звертається до відповідних правоохоронних органів щодо розшуку засуджених, місцезнаходження яких невідоме» [7].

Більш розширеним є перелік заходів, затверджених Наказом Міністерства юстиції «Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі» від 29 січня 2019 року № 272/5 [8]. Орган пробації, крім здійснення нагляду, повинен проводити соціально-виховні роботи із засудженими, що є позитивним для досягнення мети покарання, а саме виправлення засудженого й запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень. До такої діяльності залучаються територіальні органи Національної поліції України під час здійснення нагляду за засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі,

функції яких також прописані в зазначеному Наказі Міністерства юстиції. Така співпраця між указаними органами дасть змогу більш ретельно здійснювати нагляд за виконанням громадських робіт, виявляти ухилення від їх виконання, контролювати повне відбування покарання, яке сприятиме реалізації принципи невідворотності кримінальної відповідальності й покарання.

Громадські роботи є строковими покараннями, які обчислюються в годинах, протягом яких засуджений працював за визначеним місцем роботи. Відповідно до кримінального законодавства, призначаються в межах від 30 до 240 годин. До змін, які відбулися у 2024 році, громадські роботи відбувалися не більше ніж чотири години на добу, а неповнолітнім – не більше ніж дві години. Сьогодні в ч. 2 ст. 38 КВК України вказано, що «громадські роботи виконуються не більш як чотири години на день, а за заявою засудженого – до восьми годин на день, але не менше сорока годин на місяць, а неповнолітніми – не більше двох годин на день, але не менше двадцяти п'яти годин на місяць» [7]. Такі нововведення, на нашу думку, є позитивними, оскільки це дасть змогу особі, яка не працює й має вільний час виконувати громадські роботи до восьми годин на добу, раніше відбутися покарання, ресоціалізуватися, повернутися в суспільство, працевлаштуватися й почати нове життя.

Крім уповноваженого органу пробації, територіальних органів Національної поліції України, нагляд за виконанням громадських робіт покладений на власників підприємств, установ, організацій. Згідно з ч. 1 ст. 38 КВК України, на власника підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган за місцем відбування засудженим покарання у виді громадських робіт покладається «погодження з уповноваженим органом з питань пробації переліку об'єктів, на яких засуджені відбувають громадські роботи, та видів цих робіт; організація транспортування засудженого до об'єкта відбування громадських робіт та у зворотному напрямку, якщо такий об'єкт розташований поза межами району, міста, селища, села, де проживає засуджений; контроль за виконанням засудженими визначених для них робіт та дотриманням правил техніки безпеки; своєчасне повідомлення уповноваженого органу з питань пробації про ухилення засудженого від відбування покарання та переведення його на інше місце роботи, появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння, порушення громадського порядку; ведення обліку та щомісячне інформування уповноваженого органу з питань пробації про кількість відпрацьованих засудженим годин і його ставлення до праці» [8]. За невиконання обов'язків уповноважений орган з питань пробації надсилає матеріали правоохоронним органам для відповідного реагування для вирішення питання про притягнення винних осіб до відповідальності згідно із законом.

Виконання покарання у виді громадських робіт вимагає від засудженого дотримання правил, які визначаються національним законодавством і графіком виходу на роботу засудженого, що встановлюється власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом. У разі «порушення порядку та умов відбування покарання у виді громадських робіт, а також порушення громадського порядку, за яке засудженого було притягнуто до адміністративної відповідальності, до нього уповноваженим органом з питань пробації може бути застосоване застереження у виді письмового попередження про притягнення до кримінальної відповідальності» [8].

У разі ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт, «уповноважений орган з питань пробації надсилає матеріали правоохоронним органам для відповідного реагування для вирішення питання про притягнення до кримінальної відповідальності відповідно до ст. 389 КК України» [6].

Отже, громадські роботи як вид кримінального покарання спрямований на виправлення особи без ізоляції від суспільства, але при цьому залучаючи засудженого до виконання суспільно корисних робіт, що сприяє його виправленню, ресоціалізації та запобіганню вчиненню нових кримінальних правопорушень. Цей вид покарання базується на принципі гуманізму, справедливості й не завданні особі страждань, шкоди здоров'ю. За період 2024 року внесено зміни у виконання покарання у виді громадських робіт, а саме розширено перелік місць виконання суспільно корисних робіт, зокрема це можуть бути підприємства, установи, організації в межах територіальних громад, міст чи області. Ще одним позитивним нововведенням є можливість засудженого за власним бажанням відбувати покарання в період доби до восьми годин. Це сприяє мотивації до своєчасного виконання робіт, пришвидшує ресоціалізацію та полегшує повернення до повноцінного життя. Україна запозичує досвід виконання громадських робіт у Нідерландах, свідченням цього є пілотний проєкт Центру пробації, який змінює зміст громадських робіт як виду покарання. Ідеться про впровадження нової моделі, що базується на

європейських підходах і принципах прозорості, ефективності й реальної користі для суспільства. Важливими при здійсненні нагляду за виконанням громадських робіт є співпраця та координація діяльності між органом пробачії, територіальними органами Національної поліції України й власниками підприємств, установ, організацій, де виконується покарання. Громадські роботи посідають важливе місце серед альтернативних покарань, але потребують реформування в частині нормативного забезпечення, організації та забезпечення місць виконання суспільно корисних робіт з урахування найкращих зарубіжних практик.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Criminal Code of Netherlands. URL: <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Netherlands-Criminal-Code.pdf> (дата звернення: 12.07.2025).
2. Spaans, ERIC C. Community service in the Netherlands: its effects on recidivism and net-widening. *International Criminal Justice Review*. 1998. № 8.1. P. 1–14.
3. За європейським зразком: Центр пробачії запроваджує удосконалення покарання у виді громадських робіт. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/za-evropeyskim-zrazkom-tsentr-probatsii-zaprovadjuje-udoskonalennya-pokarannya-u-vidi-gromadskih-robit> (дата звернення: 12.07.2025).
4. Про пробачію : Закон України від 5 лютого 2015 року № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення: 15.07.2025).
5. Конституція України : Закон України 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.07.2025).
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III : станом на 7 червня 2025 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 12.07.2025).
7. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 року № 1129-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення: 12.07.2025).
8. Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі : Наказ Міністерства юстиції від 29.01.2019 № 272/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#Text> (дата звернення: 14.07.2025).
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення виконання покарання у виді штрафу та громадських робіт : Закон України від 20.11.2024 № 4081-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4081-20#Text> (дата звернення: 09.07.2025).
10. Судова статистика : звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання за 2024 року. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/ (дата звернення: 12.07.2025).
11. Ткачова В. О. Виконання покарань у виді виправних і громадських робіт : монографія. Харків : Право, 2010. 192 с.
12. Яцина Р. В., Кутєпов М. Ю. Громадські роботи. Проблеми застосування. *Інтернаука. Серія «Юридичні науки»*. 2018. № 9(49). Т. 3. С. 113–117.

REFERENCES

1. Criminal Code of Netherlands. Retrieved from: <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Netherlands-Criminal-Code.pdf> (data zvernennia: 12.07.2025).
2. Spaans, ERIC C. (1998). Community service in the Netherlands: its effects on recidivism and net-widening. *International Criminal Justice Review* 8.1. 1–14.
3. Za yevropeyskim zrazkom: Tsentr probatsii zaprovadzhuie udoskonalennia pokarannia u vydi hromadskykh robit. Retrieved from: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/za-evropeyskim-zrazkom-tsentr-probatsii-zaprovadjuje-udoskonalennya-pokarannya-u-vidi-gromadskih-robit> (data zvernennia: 12.07.2025).
4. Zakon Ukrainy «Pro probatsiiu» vid 5 liutoho 2015 roku № 160-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (data zvernennia: 15.07.2025).
5. Konstytutsiia Ukrainy pryiniata 28 chervnia 1996 roku. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia: 10.07.2025).
6. Kryminalnyi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III : stanom na 7 chervnia 2025 r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (data zvernennia: 12.07.2025).
7. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy vid 11 lypnia 2003 roku № 1129-IV. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (data zvernennia: 12.07.2025).
8. Nakaz Ministerstva Yustytzii «Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia nahliadu ta provedennia sotsialno-vykhovnoi roboty iz zasudzenymy do pokaran, ne poviazanykh z pozbavlenням volii» vid 29.01.2019 № 272/5. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#Text> (data zvernennia: 14.07.2025).
9. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia vykonannia pokarannia u vydi shtrafu ta hromadskykh robit : Zakon Ukrainy vid 20.11.2024 № 4081-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4081-20#Text> (data zvernennia: 09.07.2025).

10. Sudova statystyka. Zvit pro osib prytyahnutykh do kryminalnoi vidpovidalnosti ta vydy kryminalnoho pokarannia za 2024 r.r. Retrieved from: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/ (data zvernennia: 12.07.2025).
11. Tkachova, V. O. (2010). Vykonannia pokaran u vydi vypravnykh i hromadskykh robot : monohrafiia. Kh. : Pravo, 192 s.
12. Yatsyna, R. V., Kutieпов, M. Yu. (2018). Hromadski roboty. Problemy zastosuvannia. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Yurydychni nauky.* № 9(49). T. 3. S. 113–117.

Дата надходження статті: 15.06.2025

Дата прийняття статті: 15.07.2025

Опубліковано: 22.09.2025